

Bank BPS

Grupa BPS

**Informacja dotycząca
adekwatności kapitałowej
Grupy Kapitałowej
Banku BPS S.A.
podlegająca ujawnieniom
na dzień 31.12.2010 r.**

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie	3
1.1. Informacje ogólne o Banku	3
1.2. Informacje ogólne o Grupie kapitałowej	4
1.2.1. <i>Jednostki objęte konsolidacją pełną</i>	4
1.2.2. <i>Jednostki objęte konsolidacją proporcjonalną</i>	5
1.2.3. <i>Jednostki wykazywane metodą praw własności</i>	5
1.2.4. <i>Jednostki pomniejszające fundusze własne</i>	5
1.2.5. <i>Jednostki, które nie są konsolidowane i nie pomniejszają funduszy własnych</i>	6
2. Podstawa sporządzenia Polityki informacyjnej.....	7
3. Informacje o zasadach zarządzania ryzykiem	7
3.1. Ryzyko kredytowe	8
3.1.1. <i>Zarządzanie ryzykiem kredytowym</i>	8
3.1.2. <i>Zarządzanie ryzykiem koncentracji zaangażowań</i>	12
3.1.3. <i>Techniki redukcji ryzyka kredytowego i polityka zabezpieczeń</i>	19
3.2. Ryzyko finansowe.....	21
3.3. Ryzyko stopy procentowej.....	25
3.4. Ryzyko operacyjne	27
4. Instrumenty kapitałowe w portfelu bankowym.....	30
5. Fundusze własne.....	31
6. Adekwatność kapitałowa	32
6.1. Regulacyjne wymogi kapitałowe (Filar I NUK)	32
6.2. Kapitał wewnętrzny (Filar II NUK)	35

1. Wprowadzenie

1.1. Informacje ogólne o Banku

Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. został utworzony na podstawie decyzji Prezesa Narodowego Banku Polskiego nr 65 z dnia 22 października 1991 roku. Pierwotnie działał pod firmą Gospodarczy Bank Południowo-Zachodni S.A. („GBPZ S.A.”) z siedzibą we Wrocławiu.

Bank BPS S.A. powstał 15 marca 2002 roku przez przyłączenie do Gospodarczego Banku Południowo-Zachodniego S.A. pięciu banków: Banku Unii Gospodarczej S.A., Lubelskiego Banku Regionalnego S.A., Małopolskiego Banku Regionalnego S.A., Rzeszowskiego Banku Regionalnego S.A. oraz Warmińsko-Mazurskiego Banku Regionalnego S.A. Grupa sześciu banków podjęła uchwały na Walnych Zgromadzeniach Akcjonariuszy, tworzące jeden Bank Zrzeszający – Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. - zarejestrowany w KRS w dniu 27 marca 2002 roku. Obecnie siedziba Banku mieści się w Warszawie przy ul. Płockiej 9/11B.

Spółka wpisana jest do rejestru handlowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla miasta Warszawy, XII Wydział Gospodarczy pod numerem KRS 0000069229 nadanym w dniu 10 grudnia 2001 roku.

Bankowi nadano w dniu 6 sierpnia 2002 roku numer statystyczny REGON: 930603359.

Bank BPS S.A. jest Bankiem Zrzeszającym w rozumieniu Ustawy z dnia 7 grudnia 2000 roku o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających.

W strukturze akcjonariatu Banku BPS S.A. dominują banki spółdzielcze, które na 31.12.2010 r. posiadały łącznie 86,27 % akcji, w tym banki zrzeszone i współpracujące 84,50 %.

Tabela 1. Struktura akcjonariatu Banku BPS S.A. na 31.12.2010 r.

Nazwa	Udział w kapitale zakładowym
Banki Spółdzielcze	86,27%
Inne Banki Polskie	3,56%
Banki Zagraniczne	3,17%
Ministerstwo Skarbu Państwa	1,58%
Pozostali akcjonariusze	5,42%

Bank sprawując funkcję banku zrzeszającego, działa na rzecz rozwoju banków spółdzielczych Zrzeszenia i prowadzi niekonkurencyjną wobec zrzeszonych banków działalność komercyjną na rzecz klientów indywidualnych oraz instytucjonalnych, prowadząc operacje zarówno w złotych jak i w walutach obcych, poprzez sieć jednostek organizacyjnych na terytorium kraju.

1.2. Informacje ogólne o Grupie kapitałowej

Grupę Kapitałową BPS tworzą: Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. oraz specjalistyczne spółki, które uzupełniając ofertę Banku, realizują jednocześnie własne cele biznesowe.

1.2.1. Jednostki objęte konsolidacją pełną

Grupę jednostek objętych konsolidacją pełną według stanu na 31.12.2010 r. stanowiły: Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. oraz dwa podmioty zależne, tj. Centrum Finansowe Banku BPS S.A. oraz Dom Maklerski Banku BPS S.A.

Tabela 2. Jednostki zależne objęte konsolidacją pełną

Nazwa jednostki	Procentowy udział Grupy w głosach
Centrum Finansowe Banku BPS S.A.	100,00%
Dom Maklerski Banku BPS S.A.	62,51%

Centrum Finansowe Banku BPS S.A.

Centrum Finansowe Banku BPS S.A powstało 3 czerwca 2008 roku. Kapitał zakładowy w pełni wpłacony wynosi 1 150 tys. zł. Jedynym akcjonariuszem jest Bank Polskiej Spółdzielczości S.A.

Głównym przedmiotem działalności Centrum Finansowego Banku BPS S.A. jest restrukturyzacja i windykacja wierzytelności przeterminowanych, świadczona na podstawie umów – zlecenia (outsourcing windykacji) i umów cesji (zakupy wierzytelności). Kontrahentami Spółki są zarówno podmioty Grupy BPS (Bank BPS S.A. i jego spółki oraz banki spółdzielcze), jak i podmioty zewnętrzne (banki komercyjne, likwidatorzy przedsiębiorstw państwowych, syndycy oraz przedsiębiorcy indywidualni).

Dom Maklerski Banku BPS S.A.

Dom Maklerski Banku BPS S.A. został utworzony 11 kwietnia 2008 r. W dniu 6 stycznia 2009 r. uzyskał status członka GPW S.A. Dom Maklerski jest uczestnikiem systemu rekompensat prowadzonego przez Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A., partnerem strategicznym GPW S.A. na rynku instrumentów dłużnych, członkiem Izby Domów Maklerskich, a także pierwszym domem maklerskim w Polsce, który od chwili rozpoczęcia działalności stosuje Kanon Dobrych Praktyk Rynku Finansowego.

Kapitał zakładowy Domu Maklerskiego Banku BPS S.A. w pełni wpłacony wynosi 6 669 tys. zł. Głównymi akcjonariuszami są Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. i banki spółdzielcze.

1.2.2. Jednostki objęte konsolidacją proporcjonalną

W Grupie kapitałowej Banku BPS S.A. na koniec 2010 r. nie występowały jednostki objęte konsolidacją proporcjonalną.

1.2.3. Jednostki wykazywane metodą praw własności

Jednostką objętą sprawozdaniem skonsolidowanym, spełniającą warunki konsolidacji metodą praw własności na 31.12.2010 r. była spółka stowarzyszona Banku - Centrum Technologii Informatycznych IT Card S.A.

Tabela 3. Jednostka stowarzyszona wykazywana metodą praw własności

Nazwa jednostki	Procentowy udział Grupy w głosach
Centrum Technologii Informatycznej IT Card S.A.	18,25%

Centrum Technologii Informatycznych IT Card S.A.

Spółka IT Card S.A. powstała w 2006 roku. Na koniec 2010 r. kapitał akcyjny spółki wyniósł 4 000 tys. zł. W dniu 31 stycznia 2011 roku do księgi akcyjnej Spółki zostały wpisane akcje serii „C” i „D” o łącznej wartości nominalnej 10 500 tys. zł. Kapitał akcyjny Spółki wynosi obecnie 14 500 tys. zł.

IT Card S.A. to spółka założona przez banki spółdzielcze, zainteresowane rozwojem nowoczesnej, elektronicznej bankowości samoobsługowej z wykorzystaniem kart płatniczych. Jej strategicznym celem jest uniezależnienie banków spółdzielczych od zewnętrznych ośrodków, oferujących usługi autoryzacji i przetwarzania transakcji kartowych, przy zachowaniu kluczowej zasady optymalizacji kosztów, z jednoczesnym zapewnieniem najwyższej jakości standardów operacyjnych.

1.2.4. Jednostki pomniejszające fundusze własne

Fundusze własne Grupy na 31 grudnia 2010 roku pomniejszane były o wartość:

- udziałów w BPS Towarzystwie Funduszy Inwestycyjnych S.A. (2,5 mln zł),
- akcji Mazowieckiego Banku Regionalnego S.A. (4,0 mln zł),
- pożyczek podporządkowanych (łącznie 16,4 mln zł) udzielonych MR Bankowi S.A. oraz dwóm Bankom Spółdzielczym, tj. w Piasecznie i Santoku.

BPS Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A. rozpoczęło działalność w dniu 26 maja 2010 roku, po uzyskaniu zgody Komisji Nadzoru Finansowego. Do podstawowych zadań realizowanych przez spółkę należy:

- tworzenie i zarządzanie funduszami inwestycyjnymi,
- pośrednictwo w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa,

- reprezentowanie funduszy inwestycyjnych wobec osób trzecich,
- zarządzanie zbiorczym portfelem papierów wartościowych.

Wraz ze zgodą, Komisja Nadzoru Finansowego zezwoliła spółce na utworzenie trzech funduszy inwestycyjnych zamkniętych, tj.:

- Contango Fundusz Inwestycyjny Zamknięty,
- Quantum 1 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych,
- Quantum 2 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych.

W dniu 18 listopada 2010 roku Towarzystwo uzyskało zgodę KNF na uruchomienie kolejnych siedmiu funduszy, co pozwoli na poszerzenie oferty produktowej kierowanej do Banku BPS S.A., banków spółdzielczych oraz zamożnych klientów indywidualnych.

Mazowiecki Bank Regionalny S.A. został utworzony na podstawie decyzji Prezesa NBP z dnia 18 czerwca 1996 roku w sprawie utworzenia i nadania statutu spółce akcyjnej (w dniu 15.07.1996 r. wpisany do Rejestru Handlowego). Na dzień 31.12.2010 r. akcjonariuszami MR Banku S.A. było 86 banków spółdzielczych oraz dwa banki zrzeszające.

Mazowiecki Bank Regionalny S.A. koncentruje się na działalności kredytowej, zarówno w ramach działalności własnej, jak i w konsorcjach ze zrzeszonymi bankami. MR Bank S.A. gromadzi depozyty od ludności, podmiotów gospodarczych i jednostek samorządu terytorialnego, prowadzi rachunki bieżące i oszczędnościowe, oferuje rozliczenia krajowe i zagraniczne, udziela gwarancji i poręczeń oraz wspólnie z partnerami zewnętrznymi oferuje produkty ubezpieczeniowe. Istotną czynnością z punktu widzenia zarówno Banku jak i Zrzeszenia, jest zarządzanie środkami powierzonymi przez zrzeszone banki spółdzielcze.

1.2.5. Jednostki, które nie są konsolidowane i nie pomniejszają funduszy własnych

Libero Group S.A. - jest instytucją finansową, działającą w oparciu o polski kapitał, świadcząca profesjonalne usługi dla przedsiębiorstw i banków oraz innych instytucji rynku finansowego. Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. akcje w powyższej spółce objął w dniu 22 września 2010 roku. W obszarze współpracy z bankami oraz instytucjami finansowymi głównym przedmiotem działań spółki jest:

- doradztwo strategiczne i organizacyjno-zarządcze,
- przygotowanie dokumentacji dla emisji dłużnych papierów wartościowych na rynkach publicznych zorganizowanych Catalyst,

natomiast w obszarze współpracy z segmentem przedsiębiorstw:

- pozyskiwanie finansowania dłużnego i kapitałowego, wraz z kompleksowym przygotowaniem dokumentacji tych procesów,

- organizacja procesów aranżacji finansowania, opracowanie dokumentów informacyjnych, biznesowych i finansowych,
- doradztwo prawne,
- doradztwo brandingowe.

BPS Leasing S.A. jest spółką w Grupie BPS powołaną w celu świadczenia kompleksowych usług leasingu środków trwałych dla przedsiębiorców, posiadających plany inwestycyjne w zakresie rozwoju swojego przedsiębiorstwa. Spółka zarejestrowana została 25 października 2010 r.

Oferta produktowa spółki zawiera wystandaryzowany produkt finansowania ruchomych środków trwałych, dedykowany segmentowi MŚP – Szybki Leasing. Spółka w ramach programu wsparcia sprzedaży przeprowadza specjalistyczne szkolenia, przygotowuje materiały szkoleniowe, organizuje konkursy dla doradców, zapewnia materiały marketingowe.

Podlasie Leasing Spółka z o.o - utworzona została w 1997 roku przez Warmińsko-Mazurski Bank Regionalny S.A. Od 2003 roku spółka znajduje się w likwidacji. Przedmiotem jej działalności było prowadzenie obsługi i finansowanie operacji leasingowych. Bank BPS S.A. posiada 100% udziałów w Spółce na kwotę 23 tys. zł. Na udziały jest utworzona rezerwa z tytułu trwałej utraty wartości w kwocie równej cenie nabycia udziałów.

2. Podstawa sporządzenia Polityki informacyjnej

Niniejszy dokument stanowi realizację postanowień Polityki Informacyjnej Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. dotyczącej adekwatności kapitałowej oraz Uchwały Nr 385/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008 r. w sprawie szczegółowych zasad i sposobu ogłaszania przez banki informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących adekwatności kapitałowej oraz zakresu informacji podlegających ogłaszaniu. Informacje ogłaszane na podstawie wymienionej uchwały przeznaczone są dla uczestników rynku, a także innych podmiotów, bądź osób zainteresowanych zakresem ogłaszanych informacji.

Informacje dotyczące adekwatności kapitałowej zostały sporządzone w ujęciu skonsolidowanym na podstawie danych zaprezentowanych w Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym Grupy Kapitałowej Banku BPS S.A. za rok zakończony 31 grudnia 2010 r.

3. Informacje o zasadach zarządzania ryzykiem

W Grupie Banku funkcjonuje zorganizowany proces zarządzania ryzykiem, w którym uczestniczą organy Banku, wyznaczone komitety i komórki organizacyjne oraz pracownicy.

W procesie zarządzania ryzykiem, strategiczne cele określa Rada Nadzorcza, która ocenia skuteczność działań Zarządu Banku, mających na celu zapewnienie efektywności procesu zarządzania ryzykiem.

3.1. Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe oznacza możliwość wystąpienia strat spowodowanych nie wywiązywaniem się przez kontrahentów Grupy Kapitałowej z zobowiązań, wynikających z zawartych transakcji albo uregulowaniem ich częściowo bądź z opóźnieniem. W celu zapewnienia odpowiedniej do profilu ryzyka Grupy Kapitałowej jakości aktywów kredytowych, Grupa zarządza:

- ryzykiem kredytowym,
- ryzykiem koncentracji zaangażowań.

Dodatkowo w zakresie jakości aktywów kredytowych Bank zarządza:

- ryzykiem kredytowym ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie,
- ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych,
- ryzykiem rezydualnym

oraz stosuje określone techniki redukcji ryzyka kredytowego i politykę zabezpieczeń.

3.1.1. Zarządzanie ryzykiem kredytowym

Celem strategicznym zarządzania ryzykiem kredytowym jest zwiększenie bezpieczeństwa działalności Grupy Kapitałowej, poprzez zapewnienie właściwej oceny tego ryzyka i efektywności podejmowania decyzji kredytowych, jak również poprzez skuteczny proces monitorowania zaangażowań o charakterze kredytowym, zarówno wobec pojedynczego klienta, jak i wobec całego portfela zaangażowań Grupy Kapitałowej.

Struktura organizacyjna systemu zarządzania ryzykiem kredytowym w Grupie Kapitałowej służy zapewnieniu właściwej równowagi pomiędzy celami komercyjnymi i akceptowanym poziomem „apetytu na ryzyko”, przy uwzględnieniu aktualnych realiów ekonomicznych.

Do najistotniejszych zadań jednostek organizacyjnych Grupy Kapitałowej zaangażowanych w proces zarządzania ryzykiem kredytowym należy - w przypadku:

- Rady Nadzorczej Banku - sprawowanie nadzoru nad systemem zarządzania ryzykiem kredytowym, ocena jego adekwatności i skuteczności oraz nadzór nad realizacją założeń strategii zarządzania ryzykiem kredytowym i jej zgodnością ze strategią i planem finansowym,
- Zarządu Banku - opracowanie i wdrożenie strategii zarządzania ryzykiem kredytowym, w tym zorganizowanie, wdrożenie i funkcjonowanie systemu zarządzania tym ryzykiem, monitorowanie skuteczności tego systemu oraz zatwierdzenie procedur i limitów

- ograniczających ryzyko kredytowe, zatwierdzenie założeń strategii zarządzania ryzykiem kredytowym w spółkach zależnych,
- Rad Nadzorczych Spółek Zależnych – sprawowanie nadzoru nad systemem zarządzania ryzykiem kredytowym w tych Spółkach Zależnych, które są narażone na ten rodzaj ryzyka,
 - Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami - opiniowanie projektów strategii i polityk dotyczących zarządzania ryzykiem kredytowym, a także procedur pomiaru, raportowania i limitowania ryzyka kredytowego oraz limitów koncentracji,
 - Komitetu Kredytowego Banku - opiniowanie transakcji kredytowych przekazywanych do decyzji Zarządu, propozycji klasyfikacji i trwałej utraty wartości dla ekspozycji kredytowych objętych metodą indywidualną, pod kątem ryzyka ponoszonego przez Grupę Kapitałową,
 - Departamentu Zarządzania Ryzykiem Kredytowym - opracowywanie projektów strategii i polityk, instrukcji, metodyk dotyczących zarządzania ryzykiem kredytowym oraz limitów ograniczających ryzyko kredytowe, w tym ryzyko koncentracji zaangażowań, a także monitorowanie i zarządzanie ryzykiem kredytowym w Grupie Kapitałowej,
 - Samodzielnego Stanowiska Kontroli Ryzyka - przeprowadzanie kontroli analitycznej procesów i metodyk zarządzania ryzykiem kredytowym, poprawności wyliczania wymogu kapitałowego na ryzyko kredytowe oraz zgodności procesu zarządzania ryzykiem kredytowym z przepisami zewnętrznymi i wewnętrznymi Grupy Kapitałowej,
 - Departamentu Audytu – przeprowadzanie kontroli i oceny sprawności działania systemu zarządzania ryzykiem kredytowym, w ramach regularnych przeglądów prawidłowości przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem kredytowym, obowiązujących w Grupie Kapitałowej.

Pomiar ryzyka kredytowego jest częścią procesu zarządzania ryzykiem, w którym analizuje się zarówno ryzyko kredytowe portfela kredytowego, pojedynczej ekspozycji kredytowej (monitoring) , jak również wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego.

Grupa zarządza ryzykiem kredytowym w odniesieniu do łącznego zaangażowania kredytowego poprzez:

- dywersyfikację, monitorowanie i raportowanie ryzyka kredytowego z tytułu koncentracji, związanego z dużymi zaangażowaniami Grupy,
- monitorowanie i raportowanie jakości portfela (badanie szkodowości kredytów w poszczególnych segmentach klientów, branżach, regionach, oddziałach Banku/Spółek Zależnych itp.),

- monitorowanie i raportowanie adekwatności dokonywanych odpisów i wielkości tworzonych rezerw na należności zagrożone, w porównaniu do ich poziomu oraz wielkości wyniku finansowego,
- analizę migracji ekspozycji pomiędzy poszczególnymi kategoriami ryzyka,
- monitorowanie ekspozycji zagrożonych, ich struktury, czynników ryzyka.

Ryzykiem kredytowym pojedynczej transakcji/kontrahenta Grupa zarządza poprzez:

- stosowanie metodyk oceny zdolności i wiarygodności kredytowej, dostosowanych do profilu ryzyka transakcji/kontrahenta,
- bieżący monitoring kredytowy wszystkich ekspozycji,
- przegląd ekspozycji kredytowych i tworzenie rezerw celowych/odpisów impairmentowych,
- pomiar utraty wartości stosowany dla ekspozycji kredytowych,
- windykację i nadzór nad kredytami zagrożonymi,
- kontrolę procesu kredytowego w odniesieniu do transakcji zawartych z danym kredytobiorcą,
- realizację przedsięwzięć organizacyjno-kadrowych, polegających w szczególności na:
 - ✓ organizacji bezpiecznych systemów podejmowania decyzji kredytowych,
 - ✓ prawidłowym przepływie informacji,
 - ✓ odpowiednim doborze i szkoleniu kadr,
 - ✓ nadzorze nad działalnością kredytową.

Dodatkowo, w zakresie zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych finansujących nieruchomości, ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie oraz detalicznych ekspozycji kredytowych, Bank stosuje zasady określone w Rekomendacji S oraz Rekomendacji T Komisji Nadzoru Finansowego.

Zgodnie z kryteriami określonymi w Rozporządzeniu Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków z dnia 16.12.2008 r. (Dz.U. Nr 235, poz. 1589 z późn. zm.), Bank klasyfikuje ekspozycje kredytowe do odpowiednich kategorii ryzyka stosując dwa kryteria:

- terminowości – terminowość spłaty kapitału lub odsetek,
- ekonomiczne – badanie sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika (kredytobiorcy, poręczyciela).

Klasyfikacja ekspozycji kredytowych według kryterium terminowości do poszczególnych kategorii ryzyka odbywa się w sposób automatyczny, z wykorzystaniem systemu ewidencyjno-księgowego Banku.

Za ekspozycje zagrożone Bank uznaje należności zaklasyfikowane do kategorii ryzyka „poniżej standardu”, „wątpliwe” i „stracone”.

Rezerwy celowe tworzone są na ryzyko związane z działalnością Banku w odniesieniu do ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do kategorii:

- „normalne” – w zakresie ekspozycji kredytowych wynikających z pożyczek i kredytów detalicznych,
- „pod obserwacją”,
- „zagrożone” – w tym do kategorii „poniżej standardu”, „wątpliwe” lub „stracone”.

Wysokość tworzonych rezerw związana jest bezpośrednio z kategorią ryzyka, do której została zaklasyfikowana ekspozycja oraz z jakością przyjętych zabezpieczeń.

Na pokrycie ryzyka związanego z działalnością kredytową, Bank dokonuje odpisów na rezerwy celowe, tworzone w ścisłej korelacji z rozpoznany ryzykiem, tj. na pokrycie straty związanej z określonymi należnościami lub ich grupami w oparciu o ocenę możliwości jej wystąpienia.

Rezerwa na ryzyko ogólne tworzona jest zgodnie z art. 130 ustawy Prawo bankowe (Dz.U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665 z późn. zm.). Rezerwa tworzona jest w ciężar kosztów, na pokrycie niezidentyfikowanego ryzyka związanego z prowadzeniem działalności bankowej. Tworzenie i rozwiązywanie rezerwy dokonywane jest na podstawie oceny ryzyka, uwzględniającej w szczególności wielkość należności oraz udzielonych zobowiązań pozabilansowych.

Na poziomie skonsolidowanym Grupa dokonuje pomiaru utraty wartości dla ekspozycji kredytowych, zgodnie z Międzynarodowym Standardem Rachunkowości. Do kalkulacji i oszacowania straty z tytułu odpisów aktualizujących Grupa wykorzystuje metodę indywidualną dla ekspozycji kredytowych indywidualnie istotnych i metodę portfelową dla ekspozycji kredytowych indywidualnie nieistotnych, o podobnej charakterystyce ryzyka kredytowego.

Tabela 4. Zmiana stanu odpisów na ekspozycje spełniające przesłanki utraty wartości w okresie od 01.01.2010 r. do 31.12.2010 r. (w tys. zł) /*

Wyszczególnienie	Ekspozycje spełniające przesłanki utraty wartości - oceniane indywidualnie	Ekspozycje spełniające przesłanki utraty wartości - oceniane portfelowo	Razem
Stan odpisów z tytułu utraty wartości na dzień 1 stycznia 2010 r.	29 098	66 857	95 955
Utworzenie odpisów	17 492	26 708	44 200
Rozwiązanie odpisów	19 289	16 093	35 382
Spisanie w ciężar odpisów	3 772	8 224	11 996
Kwoty o dzyskane z kredytów uprzednio spisanych w ciężar odpisów	0	0	0
Pozostałe zmiany	0	0	0
Stan odpisów z tytułu utraty wartości na dzień 31 grudnia 2010 r.	23 529	69 248	92 777

*/ prezentowane wartości stanowią różnicę pomiędzy odpisami impairmentowymi (MSR) a rezerwami (PSR)

Łączna kwota ekspozycji według wyceny bilansowej (po korektach rachunkowych, tj. po pomniejszeniu o utworzone odpisy na aktywa z utratą wartości), bez uwzględniania efektów technik redukcji ryzyka kredytowego (przyjętych przez Grupę zabezpieczeń, saldowania bilansowego) na dzień 31.12.2010 r. wyniosła 17 916 753 tys. zł.

Działalność kredytowa Grupy jest obciążona największym ryzykiem. Wynika to zarówno z ryzyka działalności gospodarczej, związanego z trudnością w przewidywaniu zjawisk gospodarczych ze względu na ich dużą zmienność, jak i ze zmiany wartości rynkowej przyjętych zabezpieczeń oraz ich różnej płynności. Informacja o obciążeniu ryzykiem kredytowym w sposób zagregowany prezentowana jest poprzez wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego, uwzględniany przy obliczaniu współczynnika wypłacalności.

Wymóg kapitałowy na ryzyko kredytowe Grupy na dzień 31 grudnia 2010 roku wyniósł 455 552 tys. zł.

3.1.2. Zarządzanie ryzykiem koncentracji zaangażowań

Grupa zarządza ryzykiem koncentracji zaangażowań, zarówno na poziomie jednostkowym, jak i całego portfela aktywów.

W odniesieniu do portfela kredytowego Grupa stosuje i monitoruje limity zaangażowania, w szczególności w odniesieniu do: grupy klientów, produktów, branż, regionów, zabezpieczeń i walut.

Grupa identyfikuje koncentracje zaangażowań i dokonuje oceny stopnia ryzyka kredytowego związanego z tymi koncentracjami.

Celem zarządzania limitami koncentracji jest:

- ograniczanie skłonności do nadmiernej ekspozycji ryzyka wobec jednego klienta bądź grupy klientów powiązanych ze sobą kapitałowo lub organizacyjnie,
- zapewnienie odpowiedniej dywersyfikacji podmiotowej ryzyka i alokacji środków finansowych,
- wskazanie poziomów minimalnych pułapów bezpieczeństwa,
- umożliwienie właściwej dywersyfikacji i segmentacji portfela kredytowego,
- umożliwienie oceny poziomu ryzyka i prawidłowego zarządzania aktywami.

Bank monitoruje stopień wykorzystania ustalonych limitów z tytułu poszczególnych ryzyk koncentracji zaangażowań. W przypadku wykorzystania limitu na poziomie przyjętym przez Grupę, podejmowane są działania w celu ograniczenia poziomu koncentracji zaangażowań.

Na podstawie przeprowadzonej identyfikacji i oceny poziomu koncentracji zaangażowań, w szczególności w stosunku do zaangażowań, których ryzyko zostało ocenione jako znaczące, Grupa podejmuje działania, których celem jest zminimalizowanie poziomu ryzyka portfela kredytowego i w efekcie zapewnienie bezpiecznej struktury tego portfela.

Wybór instrumentów zarządzania ryzykiem koncentracji zaangażowań, mających na celu dywersyfikację tego ryzyka, uzależniony jest od zidentyfikowanego poziomu ryzyka kredytowego, przy zachowaniu zasady proporcjonalności względem profilu ryzyka Grupy.

Grupa ustala zasady klasyfikacji ryzyk koncentracji zaangażowań pod względem istotności w oparciu o procedurę szacowania i oceny adekwatności poziomu kapitału wewnętrznego.

Celem procesu oceny adekwatności kapitału wewnętrznego jest zapewnienie utrzymywania kapitału w wysokości dostosowanej do profilu ryzyka Grupy. Proces szacowania kapitału wewnętrznego Grupy w odniesieniu do ryzyka koncentracji zaangażowań uwzględnia:

- rezultaty wyników pomiaru ryzyka koncentracji,
- możliwość podjęcia efektywnych działań obniżających poziom ryzyka koncentracji zaangażowań.

W 2010 roku w Grupie nie wystąpiła konieczność utworzenia dodatkowego wymogu kapitałowego z tytułu przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań.

Tabela 5. Struktura koncentracji geograficznej ekspozycji w podziale na klasy ekspozycji na dzień 31.12.2010 r. (w tys. zł) /*

Województwo	Klasa ekspozycji										Razem
	Ekspozycje wobec rządów lub banków centralnych	Ekspozycje wobec jednostek samorządu terytorialnego lub władz lokalnych	Ekspozycje wobec organów administracji i podmiotów nieprowadz. działalności gospodarczej	Ekspozycje wobec instytucji	Ekspozycje wobec przedsiębiorców	Ekspozycje detaliczne	Ekspozycje zabezpieczone na nieruchomościach	Ekspozycje przeterminowane	Ekspozycje z tytułu uczestnictwa w instytucjach zbiorowego inwestowania	Inne ekspozycje	
doInośląskie	0	27 286	5 536	10 093	659 913	240 806	22 678	4 314	0	8 187	978 813
kujawsko-pom.	0	24 229	5	7	66 983	17 688	658	10	0	656	110 236
lubelskie	0	26 151	932	41	109 688	211 691	25 952	606	0	13 299	388 360
lubuskie	0	4 196	117	7	35 481	56 054	37 800	69	0	1 636	135 360
łódzkie	0	34 781	455	10	50 982	88 350	5 111	73	0	5 164	184 926
małopolskie	0	48 584	108	27 584	469 987	168 334	37 582	6 109	0	22 895	781 183
mazowieckie	8 719 530	18 182	8 485	2 066 846	1 023 705	340 903	32 269	58 983	68 622	441 723	12 779 248
opolskie	0	15 261	632	3	87 124	150 802	15 194	3 064	0	2 527	274 607
podkarpackie	0	93 474	980	1 381	213 669	136 038	10 628	2 751	0	21 411	480 332
podlaskie	0	27 574	862	10	69 236	194 652	13 494	1 017	0	7 175	314 020
pomorskie	0	0	0	9	63 989	22 807	532	195	0	397	87 929
śląskie	0	14 687	426	17 141	408 369	151 217	22 474	1 080	0	14 188	629 582
świętokrzyskie	0	18 021	307	7	71 694	38 550	8 261	0	0	3 999	140 839
warmińsko-maz.	0	47 289	1 767	9 529	269 506	275 659	20 939	422	0	6 207	631 318
OGÓŁEM	8 719 530	399 715	20 612	2 132 668	3 600 326	2 093 551	253 572	78 693	68 622	549 464	17 916 753

/* ekspozycje netto Grupy Banku BPS S.A. po uwzględnieniu korekt wartości i rezerw

Tabela 6. Struktura branżowa ekspozycji w podziale na klasy ekspozycji na dzień 31.12.2010 r. (w tys. zł)

Sekcja działalności	Klasa ekspozycji										Razem
	Ekspozycje wobec rządów lub banków centralnych	Ekspozycje wobec jednostek samorządu terytorial. lub władz lokalnych	Ekspozycje wobec organów administracji i podmiotów nieprowadz. działalności gospodarczej	Ekspozycje wobec instytucji	Ekspozycje wobec przedsiębiorców	Ekspozycje detaliczne	Ekspozycje zabezpiecz. na nieruchomościach	Ekspozycje przeterminowane	Ekspozycje z tytułu uczestnictwa w instytucjach zbiorowego inwestowania	Inne ekspozycje	
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	0	0	0	0	111 095	238 722	2 218	397	0	0	352 432
Górnictwo i wydobywanie	0	0	0	0	24 728	9 891	300	0	0	0	34 919
Przetwórstwo przemysłowe	0	0	0	0	1 085 882	263 017	5 292	22 549	0	0	1 376 740
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0	0	0	0	4 402	7 086	247	2	0	0	11 737
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	0	0	0	0	37 785	8 110	156	0	0	0	46 051
Budownictwo	0	0	0	0	412 855	162 034	39 898	21 965	0	0	636 752
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	0	0	0	0	520 291	304 983	16 692	22 854	0	0	864 820
Transport i gospodarka magazynowa	0	0	0	0	37 333	49 143	1 356	169	0	0	88 001
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	0	0	0	0	260 353	58 735	22 386	684	0	0	342 158
Informacja i komunikacja	0	0	0	0	6 499	6 992	0	1	0	0	13 492
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	2 822 954	0	0	1 847 047	15 307	6 985	644	7	0	0	4 692 944
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	0	0	4 991	0	322 183	62 617	328	0	0	0	390 119
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	0	0	0	1 852	37 538	26 451	237	299	0	0	66 377
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	0	0	0	0	40 635	15 263	267	32	0	0	56 197
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	0	371 048	73	0	0	0	0	0	0	0	371 121
Edukacja	0	0	976	0	15 285	11 304	0	3	0	0	27 568
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	0	27 979	0	0	87 295	36 292	1 752	2	0	0	153 320
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	0	438	1	0	0	6 272	0	654	0	0	7 365
Pozostała działalność usługowa	0	0	11 211	0	95 260	7 804	0	13	0	0	114 288
Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	0	0	0	0	0	0	0	4	0	0	4
bez PKD	5 896 576	250	3 360	283 769	485 600	811 850	161 799	9 058	68 622	549 464	8 270 348
OGÓŁEM	8 719 530	399 715	20 612	2 132 668	3 600 326	2 093 551	253 572	78 693	68 622	549 464	17 916 753

Tabela 7. Ekspozycje z utratą wartości w podziale na sekcje działalności i klasy ekspozycji na dzień 31.12.2010 r. (w tys. zł)

Seksja działalności	Klasa ekspozycji					Razem
	Ekspozycje wobec instytucji	Ekspozycje wobec przedsiębiorców	Ekspozycje detaliczne	Ekspozycje zabezpieczone na nieruchomościach	Ekspozycje przeterminowane	
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	0	0	2 234	4	73 483	75 721
Górnictwo i wydobywanie	0	0	0	0	0	0
Przetwórstwo przemysłowe	0	107 844	18 484	7 690	63 619	197 637
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzac.	0	0	0	372	7 100	7 472
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	0	0	0	0	0	0
Budownictwo	0	7 926	2 730	553	28 290	39 499
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	0	8 649	12 450	0	47 412	68 511
Transport i gospodarka magazynowa	0	0	1 064	0	4 202	5 266
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	0	0	4 155	841	4 832	9 828
Informacja i komunikacja	0	0	2 067	0	60	2 127
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	113	0	0	2 421	40	2 574
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	0	0	15	0	3 036	3 051
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	0	0	0	0	368	368
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	0	0	0	0	905	905
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	0	0	0	0	0	0
Edukacja	0	0	0	0	16	16
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	0	0	0	0	8	8
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	0	0	593	0	777	1 370
Pozostała działalność usługowa	0	0	0	0	212	212
Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników, produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	0	0	0	0	159	159
Bez PKD	0	0	738	29	16 474	17 241
OGÓŁEM	113	124 419	44 530	11 910	250 993	431 965

Tabela 8. Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek w podziale na sekcje działalności i klasy ekspozycji na dzień 31.12.2010 r. (w tys. zł)

Sekcja działalności	Klasa ekspozycji							Razem
	Ekspozycje wobec jednostek samorządu terytorialnego lub władz lokalnych	Ekspozycje wobec organów administracji i podmiotów nieprowadzących działalności gospodarczej	Ekspozycje wobec instytucji	Ekspozycje wobec przedsiębiorców	Ekspozycje detaliczne	Ekspozycje zabezpieczone na nieruchomościach	Ekspozycje przeterminowane	
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	0	0	0	316	1 578	81	65 842	67 817
Górnictwo i wydobywanie	0	0	0	24	27	5	0	56
Przetwórstwo przemysłowe	0	0	0	7 764	3 264	92	41 073	52 193
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0	0	0	8	5	3	7 098	7 114
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	0	0	0	17	11	14	0	42
Budownictwo	0	0	0	765	936	142	6 247	8 090
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	0	0	0	2 442	3 362	143	24 566	30 513
Transport i gospodarka magazynowa	0	0	0	54	393	39	4 041	4 527
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	0	0	0	1 229	277	90	4 147	5 743
Informacja i komunikacja	0	0	0	0	37	0	61	98
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	0	0	0	40	23	0	35	98
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	0	7	0	1 003	275	2	3 036	4 323
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	0	0	0	47	107	2	69	225
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	0	0	0	66	52	5	875	998
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	0	0	0	0	0	0	2	2
Edukacja	0	1	0	60	24	0	14	99
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	0	0	0	107	75	5	8	195
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	0	0	0	0	80	0	124	204
Pozostała działalność usługowa	0	34	0	80	51	0	202	367
Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	0	0	0	0	0	0	155	155
Bez PKD	0	0	0	70	5 308	691	14 738	20 807
OGÓŁEM	0	42	0	14 092	15 885	1 314	172 333	203 666

Tabela 9. Ekspozycje z utratą wartości w podziale na województwa i klasy ekspozycji na dzień 31.12.2010 r. (w tys. zł)

Województwo	Klasa ekspozycji					Razem
	Ekspozycje wobec instytucji	Ekspozycje wobec przedsiębiorców	Ekspozycje detaliczne	Ekspozycje zabezpieczone na nieruchomości.	Ekspozycje przeterminowane	
dolnośląskie	0	21 038	1 104	14	6 857	29 013
kujawsko-pomorskie	0	0	29	0	60	89
lubelskie	0	0	0	0	1 976	1 976
lubuskie	0	0	10	0	193	203
łódzkie	0	0	0	0	366	366
małopolskie	0	16 353	97	372	6 609	23 431
mazowieckie	113	38 603	24 649	333	219 547	283 245
opolskie	0	0	5 220	553	4 653	10 426
podkarpackie	0	0	5 258	0	4 480	9 738
podlaskie	0	9 384	985	0	2 527	12 896
pomorskie	0	0	0	0	665	665
śląskie	0	39 041	40	7 375	1 904	48 360
warmińsko-mazurskie	0	0	7 138	3 263	1 156	11 557
OGÓŁEM	113	124 419	44 530	11 910	250 993	431 965

Tabela 10. Odpisy z tytułu utraty wartości w podziale na województwa i klasy ekspozycji na dzień 31.12.2010 r. (w tys. zł)

Województwo	Klasa ekspozycji							Razem
	Ekspozycje wobec jednostek samorządu terytorialnego lub władz lokalnych	Ekspozycje wobec organów administracji i podmiotów nieprowadzących działaln. gospodarczej	Ekspozycje wobec instytucji	Ekspozycje wobec przedsiębiorców	Ekspozycje detaliczne	Ekspozycje zabezpieczone na nieruchomościach	Ekspozycje przeterminowane	
dolnośląskie	0	10	0	1 771	1 593	177	2 548	6 099
kujawsko-pomorskie	0	0	0	63	87	1	52	203
lubelskie	0	1	0	148	1 101	109	1 376	2 735
lubuskie	0	0	0	28	321	76	125	550
łódzkie	0	0	0	53	422	31	297	803
małopolskie	0	0	0	6 598	1 768	211	503	9 080
mazowieckie	0	27	0	1 368	5 717	229	160 558	167 899
opolskie	0	0	0	126	1 029	80	1 592	2 827
podkarpackie	0	1	0	511	681	73	1 731	2 997
podlaskie	0	0	0	262	701	48	1 511	2 522
pomorskie	0	0	0	77	141	0	471	689
śląskie	0	0	0	2 182	498	109	826	3 615
świętokrzyskie	0	1	0	101	105	32	0	239
warmińsko-maz.	0	2	0	804	1 719	138	743	3 406
wielkopolskie	0	0	0	0	2	0	0	2
OGÓŁEM	0	42	0	14 092	15 885	1 314	172 333	203 666

3.1.3. Techniki redukcji ryzyka kredytowego i polityka zabezpieczeń

Bank stosuje następujące techniki redukcji ryzyka kredytowego:

- pomniejszenie podstawy tworzenia rezerw celowych, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 roku w sprawie zasad tworzenia rezerw celowych na ryzyko związane z działalnością banków,
- pomniejszanie wag ryzyka przypisywanych ekspozycjom kredytowym zabezpieczonym hipotecznie na nieruchomości mieszkalnej w rachunku wymogów kapitałowych, na podstawie Załącznika nr 4 do Uchwały KNF nr 76/2010,
- techniki redukcji ryzyka kredytowego, zgodnie z załącznikiem nr 17 do Uchwały KNF nr 76/2010, przy czym Bank stosuje się do wymagań opisanych w tym załączniku, w części dotyczącej banków stosujących metodę standardową wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego pod warunkiem, że ekspozycja kredytowa w stosunku do której Bank zastosował ograniczenie ryzyka kredytowego, nie będzie generować kwoty ważonej ryzykiem wyższej niż identyczna ekspozycja, której ryzyko kredytowe nie zostało ograniczone.

Tabela 11. Całkowita wartość ekspozycji przed i po zastosowaniu technik redukcji ryzyka kredytowego dla każdej klasy ekspozycji na 31.12.2010 r. (w tys. zł)

Klasa ekspozycji	Wartość ekspozycji netto* przed zastosowaniem technik redukcji ryzyka kredytowego	Wartość ekspozycji po zastosowaniu technik redukcji ryzyka kredytowego (z uwzględnieniem zabezpieczeń i wag ryzyka)
Ekspozycje wobec rządów lub banków centralnych	8 719 530	0
Ekspozycje wobec jednostek samorządu terytorialnego lub władz lokalnych	399 714	77 548
Ekspozycje wobec organów administracji i podm. nieprowadzących działaln. gospod.	20 613	18 474
Ekspozycje wobec instytucji	2 132 654	417 468
Ekspozycje wobec przedsiębiorców	3 600 326	3 142 222
Ekspozycje detaliczne	2 093 563	1 397 276
Ekspozycje zabezpieczone na nieruchomościach	253 576	87 191
Ekspozycje przeterminowane	78 693	100 207
Ekspozycje z tytułu jednostek uczestnictwa w instytucjach zbiorowego inwestowania	68 622	68 622
Inne ekspozycje	549 462	385 389
OGÓŁEM	17 916 753	5 694 397

*/ ekspozycje netto Grupy Banku BPS S.A. po uwzględnieniu korekt wartości i rezerw

Grupa dąży do przyjmowania zabezpieczeń najwyższej jakości. Jakość zabezpieczenia oceniana jest według jego płynności, aktualnej wartości rynkowej, wpływu na poziom tworzonych rezerw oraz możliwość zmniejszenia wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego.

Stosowane przez Grupę formy zabezpieczenia transakcji kredytowych uzależnione są w szczególności od:

- wielkości i rodzaju transakcji,
- okresu kredytowania,
- oceny skali i rodzaju ryzyka związanego z transakcją oraz innych zagrożeń,
- możliwości zastosowania innych form minimalizacji ryzyka lub jego skutków.

W celu redukcji ryzyka kredytowego Grupa przyjmuje zabezpieczenia rzeczowe i instrumenty finansowe, w tym w szczególności:

- zdeponowane w Banku środki pieniężne,
- dłużne papiery wartościowe emitowane przez Rząd Rzeczypospolitej Polskiej i Narodowy Bank Polski,
- jednostki instytucji zbiorowego inwestowania,
- zdeponowane w banku będącym stroną trzecią środki pieniężne lub bankowe instrumenty pieniężne, na rachunku nie mającym charakteru powierniczego rachunku zastrzeżonego i objęte cesją lub przeniesieniem praw własności (nieodwołalnie) na rzecz Banku,
- polisy ubezpieczeniowe na życie, z których prawa zostały przeniesione na Bank lub na których został ustanowiony zastaw na rzecz Banku,
- gwarancje udzielone przez:
 - ✓ podmioty sektora publicznego, ekspozycje wobec których są traktowane jak ekspozycje wobec banków lub rządów centralnych w metodzie standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego,
 - ✓ jednostki samorządu terytorialnego i władze lokalne,
 - ✓ banki

oraz w przypadku Banku inne zabezpieczenia pozwalające na pomniejszenie podstawy naliczania rezerwy celowej, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie zasad tworzenia rezerw celowych na ryzyko związane z działalnością banków (Dz.U. Nr 235, poz. 1589 z późn. zm.).

Tabela 12. Wartość ekspozycji zabezpieczonych uznanymi finansowymi zabezpieczeniami oraz gwarancjami lub kredytowymi instrumentami pochodnymi do wysokości kwoty zabezpieczonej na 31.12.2010 r. (w tys. zł)

Klasa ekspozycji	Ekspozycja netto po uwzględnieniu korekt wartości i rezerw	Nierzeczywista ochrona kredytowa		Rzeczywista ochrona kredytowa	
		Gwarancje	Kredytowe instrumenty pochodne	Zabezpieczenia finansowe	Pozostała rzeczywista ochrona kredytowa
Ekspozycje wobec rządów lub banków centralnych	8 719 530	0	0	0	0
Ekspozycje wobec jednostek samorządu terytorialnego lub władz lokalnych	399 714	0	0	0	0
Ekspozycje wobec organów administracji i podm. nieprowadzących działaln. gospod.	20 613	1 026	0	0	0
Ekspozycje wobec instytucji	2 132 654	0	0	0	0
Ekspozycje wobec przedsiębiorców	3 600 326	1 345	0	0	0
Ekspozycje detaliczne	2 093 563	14 833	0	0	0
Ekspozycje zabezpieczone na nieruchomościach	253 576	0	0	0	0
Ekspozycje przeterminowane	78 693	36	0	0	0
Ekspozycje z tytułu jednostek uczestnictwa w instytucjach zbiorowego inwestowania	68 622	0	0	0	0
Inne ekspozycje	549 463	0	0	0	0
OGÓŁEM	17 916 754	17 240	0	0	0

W przypadku zabezpieczenia w postaci hipoteki Grupa monitoruje wartość rynkową nieruchomości.

Podejmując decyzję o zaangażowaniu, Grupa dąży do uzyskania pełnego zabezpieczenia o jak najwyższej jakości przez cały okres kredytowania.

W celu zmniejszenia ekspozycji na ryzyko kredytowe, przy ustanawianiu zabezpieczeń, Grupa stosuje zasadę dywersyfikacji, zarówno w zakresie zabezpieczeń rzeczowych, jak i osobistych.

Bez względu na to, czy przy obliczaniu kwot ekspozycji ważonych ryzykiem stosowane są techniki redukcji ryzyka kredytowego czy też nie, Grupa dokonuje pełnej oceny ryzyka kredytowego ekspozycji kredytowych i przechowuje odpowiednią dokumentację w tym zakresie.

3.2. Ryzyko finansowe

Wykonując uprawnienia właścicielskie, wynikające z udziału Banku w kapitale zakładowym spółek zależnych, Bank sprawuje nadzór nad systemem zarządzania ryzykiem w Grupie Kapitałowej, w tym również ryzykiem finansowym, związanym z działalnością podmiotów zależnych.

Proces zarządzania ryzykiem finansowym w Grupie Kapitałowej Banku BPS S.A. obejmuje identyfikację, pomiar, limitowanie, monitorowanie i raportowanie ryzyka płynności oraz ryzyka rynkowego. Zarządzanie ryzykiem finansowym jest realizowane przy użyciu szerokiego zakresu metod i narzędzi, z zachowaniem zasady ścisłego podziału obowiązków między obszary powstawania ryzyka, zarządzania ryzykiem i jego kontroli.

W procesie zarządzania ryzykiem finansowym najważniejszą rolę pełnią Rada Nadzorcza i Zarząd Banku.

Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad zgodnością polityki Banku w zakresie ryzyka ze strategią i planem finansowym oraz ocenia adekwatność i skuteczność systemu zarządzania ryzykiem.

Zarząd Banku odpowiada za zorganizowanie skutecznego systemu zarządzania ryzykiem, w tym wdrożenie zatwierdzonych przez Radę Nadzorczą strategii, wprowadzenie polityk zarządzania ryzykiem oraz procedur i limitów ograniczających ekspozycję Banku na ryzyko.

Wśród uczestników procesu zarządzania ryzykiem finansowym należy ponadto wymienić:

- Członka Zarządu Banku odpowiedzialnego za Pion Ryzyka, bezpośrednio zarządzającego i nadzorującego komórki organizacyjne, mające zadania w obszarze zarządzania ryzykiem w Banku,
- Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami, opiniujący projekty strategii i polityk dotyczących zarządzania ryzykiem, projekty procedur pomiaru, limitowania, raportowania i kontroli ryzyka oraz propozycje wysokości wartości granicznych ograniczających ekspozycję Banku na ryzyko,
- Departament Ryzyka Finansowego, odpowiadający za opracowywanie strategii i polityk zarządzania ryzykiem, projektowanie i wdrażanie metod pomiaru, limitowania, raportowania i kontroli poszczególnych rodzajów ryzyka, bieżące monitorowanie ekspozycji na ryzyko na tle obowiązujących limitów, sporządzanie informacji o poziomie narażenia Banku na ryzyko,
- Departament Skarbu, odpowiedzialny za operacyjne zarządzanie poszczególnymi rodzajami ryzyka, w tym za monitorowanie i zarządzanie płynnością złotową i walutową Banku, utrzymanie portfela aktywów płynnych na poziomie zabezpieczającym płynność finansową Banku, zarządzanie ryzykiem stopy procentowej w księdze handlowej i bankowej oraz zarządzanie pozycją walutową w ramach obowiązujących limitów.

Ryzyko płynności definiowane jest jako zagrożenie utraty zdolności do finansowania aktywów oraz terminowego wywiązywania się z bieżących i przyszłych zobowiązań, a w konsekwencji niebezpieczeństwo poniesienia dodatkowych kosztów, związanych

z koniecznością zaciągnięcia zobowiązań lub sprzedażą aktywów na niekorzystnych warunkach, w związku z ryzykiem płynności rynku (produktu).

W ramach analiz płynności, w oparciu o informacje przekazywane przez spółki Grupy Kapitałowej, Bank dokonuje oceny płynności podmiotów Grupy, tj. Centrum Finansowego Banku BPS S.A. i Domu Maklerskiego Banku BPS S.A. Ze względu na fakt, że ryzyko płynności w spółkach zależnych jest oceniane jako nieistotne, proces zarządzania płynnością Grupy jest przede wszystkim skoncentrowany w Banku.

Podstawowym celem zarządzania płynnością Banku jest takie kształtowanie struktury bilansu oraz zobowiązań pozabilansowych, aby zapewnić stałą zdolność do regulowania zobowiązań, uwzględniającą charakter prowadzonej działalności oraz potrzeby mogące się pojawić w wyniku zmian na rynku pieniężnym lub zachowań klientów. Dla potrzeb realizacji powyższego celu, Bank dąży do zwiększenia stabilności źródeł finansowania, w szczególności depozytów osób fizycznych oraz utrzymania bezpiecznego poziomu wszystkich wskaźników płynnościowych, zarówno nadzorczych, jak i wewnętrznych Banku.

Celem polityki Banku w zakresie utrzymania płynności jest zapobieganie wystąpieniu sytuacji kryzysowej oraz określenie rozwiązań (planów awaryjnych) umożliwiających jej przetrwanie. Wobec tak przyjętego celu, kluczowym zagadnieniem staje się stabilność źródeł finansowania (w tym zagospodarowanie nadwyżek środków banków spółdzielczych) oraz możliwość upłynnienia posiadanych aktywów w dowolnym momencie, bez istotnej utraty ich wartości.

W ramach systemu zarządzania ryzykiem płynności Bank oraz spółki zależne prowadzą monitoring i pomiar płynności finansowej, zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie regulacjami i specyfiką działalności, w tym m.in. poprzez:

- codzienne analizy wpływów i wypływów środków z rachunku bieżącego Banku w NBP,
- monitoring poziomu aktywów płynnych i łatwo zbywalnych papierów wartościowych oraz stopnia wykorzystania obowiązujących w tym zakresie limitów,
- analizy luki płynności, z uwzględnieniem wskaźników płynności w wybranych terminach zapadalności / wymagalności,
- wyznaczanie i monitorowanie wykorzystania limitów finansowania portfela kredytowego, w tym finansowania kredytów o terminach zapadalności powyżej 1 roku oraz powyżej 10 lat,
- badanie osadu we wkładach deponowanych przez zrzeszone banki spółdzielcze oraz klientów niebankowych,
- analizę wskaźników stabilności bazy depozytowej,
- analizy stopnia zrywalności depozytów terminowych i wcześniejszych spłat kredytów,

- kontrolę wykorzystania limitów zaangażowania dla banków komercyjnych (krajowych i zagranicznych) oraz limitów zaangażowania w poszczególnych krajach.

W analizie poziomu płynności finansowej w Centrum Finansowym Banku BPS S.A. są wykorzystywane również następujące instrumenty:

- wskaźnik bieżącej płynności, mierzony relacją majątku obrotowego do zobowiązań bieżących,
- wskaźnik szybkiej płynności, określony jako relacja majątku obrotowego pomniejszonego o zapasy do zobowiązań bieżących,
- analiza urealnionych przepływów gotówkowych, uwzględniająca terminy pozostałych do realizacji płatności i możliwości upłynnienia aktywów.

Bank posiada procedury wewnętrzne na wypadek wystąpienia zagrożenia płynności, obejmujące m.in. monitoring kształtowania się czynników uznanych za oznaki zagrożenia płynności, scenariuszowe analizy zdolności do zaspokojenia zapotrzebowania na środki płynne w przypadku kryzysu płynności w Banku, jak również w sektorze bankowym, kalkulacje wskaźników pomocniczych płynności, pozwalające na ocenę istotnych z punktu widzenia płynności relacji pomiędzy poszczególnymi pozycjami bilansowymi.

Funkcjonujący w Banku system zarządzania płynnością zapewnia codzienny monitoring ekspozycji na ryzyko płynności. Dzielne raporty obrazujące bieżącą sytuację płynnościową Banku, przekazywane są członkom Zarządu i zainteresowanym, merytorycznym komórkom Banku. Nie rzadziej niż raz w miesiącu, informacje, raporty i wnioski dotyczące ryzyka płynności, są przedmiotem obrad Zarządu Banku oraz Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami, a raz na kwartał prezentowane są Radzie Nadzorczej Banku.

Informacja dotycząca ekspozycji na ryzyko płynności Domu Maklerskiego Banku BPS S.A. oraz Centrum Finansowego Banku BPS S.A. jest elementem oceny ekspozycji na ryzyko, przekazywanej przez spółki do Banku w okresach kwartalnych.

Obowiązujący w Banku system limitów, obejmuje wszystkie istotne obszary występowania ryzyka płynności. Wartości graniczne ustalone są na bardzo wysokich i bezpiecznych poziomach, stąd sporadyczne przypadki przekroczenia / niedotrzymania limitów miały charakter ostrzegawczy i nie stanowiły zagrożenia dla bezpieczeństwa funkcjonowania Banku.

Ryzyko rynkowe określane jest jako ryzyko negatywnego wpływu zmiany rynkowych stóp procentowych, kursów walutowych, cen obligacji, akcji lub towarów oraz wszelkich parametrów zmienności tych stóp, kursów i cen, na wynik finansowy oraz wartość funduszy własnych.

Do najważniejszych rodzajów ryzyka rynkowego, występujących w działalności Grupy Kapitałowej należy zaliczyć ryzyko stopy procentowej i ryzyko walutowe. Poszczególne rodzaje ryzyka rynkowego są zarządzane odrębnie, z uwzględnieniem ich specyfiki i indywidualnego sposobu podejścia do każdego z nich. W okresie od stycznia do listopada 2010 roku, ze względu na nieznaczącą skalę działalności handlowej, zarządzanie ryzykiem rynkowym Banku było prowadzone dla księgi bankowej i handlowej łącznie. Od grudnia ubiegłego roku, Bank osiągnął znaczącą skalę działalności handlowej, dlatego też zarządzanie ryzykiem rynkowym uwzględnia podział na portfel handlowy i portfel bankowy.

Ryzyko walutowe wiąże się z posiadaniem otwartej pozycji walutowej i oznacza niebezpieczeństwo negatywnego wpływu zmian kursu walutowego na wynik finansowy i kapitały Grupy BPS, w tym w szczególności Banku. Ryzyko walutowe zidentyfikowane jest w działalności Banku oraz Centrum Finansowego Banku BPS S.A., przy czym poziom ekspozycji w Centrum Finansowym jest bardzo niski.

Pomiaru ekspozycji na ryzyko walutowe Bank dokonuje z wykorzystaniem metody wartości zagrożonej (VaR), pozwalającej oszacować potencjalną stratę na utrzymywanych pozycjach, w powiązaniu z historycznie obserwowanymi zmianami notowań walut. Uzupełnieniem dziennych analiz opartych o metodę VaR są testy warunków skrajnych (stress testing), pokazujące wielkość możliwej straty w sytuacjach bardzo niekorzystnych (kryzysowych) zmian kursów.

W listopadzie 2010 roku, w związku ze wzrostem aktywności Banku na rynku walutowym, obowiązujący w Banku system limitów został rozszerzony o limit maksymalnej, dopuszczalnej całkowitej pozycji walutowej utrzymywanej w ciągu dnia (intraday).

Ze względu na utrzymywanie ograniczonych wielkości pozycji walutowych, ekspozycję Grupy Kapitałowej na ryzyko walutowe należy uznać za umiarkowane. W 2010 roku kapitały Grupy BPS nie były obciążane wymogiem kapitałowym z tytułu ryzyka walutowego.

3.3. Ryzyko stopy procentowej

Celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest utrzymanie zmienności wyniku finansowego, w tym wyniku odsetkowego oraz bilansowej wartości zaktualizowanej kapitału, wynikającej ze zmian stóp procentowych, w granicach niezagrażających bezpieczeństwu Banku, a tym samym również Grupy BPS. Ze względu na specyfikę działalności spółek zależnych, podstawowe znaczenie w zarządzaniu ekspozycją na ryzyko stopy procentowej Grupy ma zarządzanie ryzykiem stopy procentowej w Banku.

W działalności Banku wyodrębnia się 4 podstawowe rodzaje ryzyka stopy procentowej:

- ryzyko niedopasowania terminów przeszacowania – ryzyko odnoszące się głównie do portfela bankowego i wyrażające się w zagrożeniu przychodów Banku, przede wszystkim odsetkowych, w sytuacji niekorzystnych zmian stóp procentowych lub istotnej zmiany struktury przeszacowania pozycji w bilansie, powodującej zmiany w wyniku z tytułu odsetek,
- ryzyko bazowe – ryzyko związane z niedoskonałym powiązaniem (korelacją) stawek bazowych (rynkowych i podstawowych stóp NBP) instrumentów generujących przychody i koszty odsetkowe, w przypadku, gdy instrumenty te mają jednakowe okresy przeszacowania,
- ryzyko opcji klienta – ryzyko wynikające z wpisania w produkty bankowe prawa, które pozwala kredytobiorcy przed terminem umownym spłacić część lub całość należności, a deponentowi daje możliwość wycofania środków w dowolnym momencie. Opcje są zwykle realizowane, gdy stanowi to korzyść dla ich posiadacza, tj. klienta, natomiast nie jest opłacalne dla sprzedawcy opcji, czyli Banku. Instrumenty zawierające opcje klienta są najbardziej typowe dla działalności bankowej usytuowanej w portfelu bankowym,
- ryzyko krzywej dochodowości – ryzyko polegające na zmianie relacji pomiędzy stopami procentowymi, dotyczącymi tego samego indeksu lub rynku, ale odnoszącymi się do różnych terminów przeszacowania.

Pomiaru ekspozycji na ryzyko stopy procentowej Bank dokonuje z wykorzystaniem następujących metod i analiz:

- metoda wartości zagrożonej (VaR) – pomiar ryzyka dla instrumentów dłużnych zarządzanych przez Departament Skarbu, pozwalający oszacować potencjalną stratę na utrzymywanych pozycjach, w powiązaniu z historycznie obserwowanymi zmianami stóp procentowych;
- stress testy dla portfela instrumentów stopy procentowej – dokonywane w oparciu o model VaR, przy założeniu maksymalnych historycznych (w okresie co najmniej 2 lat) zmian rynkowych stóp procentowych dla wybranych instrumentów, jak również szacunki potencjalnych strat na portfelu papierów dłużnych zarządzanych przez Departament Skarbu,
- metoda luki niedopasowania terminów przeszacowania;
- symulacje możliwego wpływu zmian stóp procentowych na wynik odsetkowy Banku;
- analiza ryzyka bazowego i ryzyka opcji klienta;
- analiza wrażliwości wartości portfela handlowego i subinwestycyjnego dłużnych papierów wartościowych na zmiany warunków rynkowych w ramach pomiaru BPV (wartość punktu bazowego – Basis Point Value – jest miarą informującą, o ile zmieni

się cena instrumentu finansowego przy wzroście jego rynkowej rentowności do wykupu o 1 punkt bazowy).

Podstawę zarządzania ryzykiem stopy procentowej stanowią wewnętrzne regulacje Banku, w szczególności strategia i polityka zatwierdzone przez Radę Nadzorczą, opracowane z uwzględnieniem kluczowych zagadnień zawartych w przepisach prawnych, w tym w rekomendacjach nadzoru bankowego.

Wielkość ekspozycji Banku na ryzyko stopy procentowej ogranicza obowiązujący system limitów, opiniowanych przez Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami, akceptowanych przez Zarząd Banku, a następnie zatwierdzanych przez Radę Nadzorczą.

Za monitorowanie limitów ryzyka stopy procentowej odpowiedzialny jest Departament Ryzyka Finansowego, który w przypadku stwierdzenia przekroczenia którejkolwiek z wartości granicznych, zobowiązany jest do sporządzenia pisemnej informacji o tym fakcie i przekazania jej do wiadomości członkom Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami oraz członkom Zarządu Banku.

Pomiar ryzyka stopy procentowej odbywa się w cyklach miesięcznych, z wyjątkiem analiz metodą duration i metodą VaR, dla których obowiązuje cykl dzienny. Wyniki pomiaru ekspozycji Banku na ryzyko stopy procentowej prezentowane są w dziennym raporcie wykorzystania limitów, rozsyłanym w formie elektronicznej przez Departament Ryzyka Finansowego do członków Zarządu Banku oraz dyrektorów merytorycznych komórek organizacyjnych Banku. Informacja na temat ekspozycji na ryzyko rynkowe Biura Maklerskiego Banku BPS S.A. oraz Centrum Finansowego Banku BPS S.A. jest elementem oceny ekspozycji na ryzyka, przekazywanej przez ww. spółki do Banku w okresach kwartalnych.

Analizy ryzyka stopy procentowej przeprowadzane w 2010 roku wskazują, że ekspozycja na wszystkie rodzaje tego ryzyka utrzymywana była w ramach obowiązujących limitów. Stwierdzone jednostkowe, nieznaczące przekroczenie limitu dla ryzyka bazowego nie zagrażało bezpieczeństwu funkcjonowania Banku.

3.4. Ryzyko operacyjne

System zarządzania ryzykiem operacyjnym Grupy Kapitałowej Banku BPS S.A. wdrożono według postanowień Uchwały Nr 383/2008 Komisji Nadzoru Finansowego, co w szczególności przejawia się jasnym określeniem kompetencji i zadań w zakresie nadzorowania i kontroli systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym, jak również w zakresie realizacji procesu zarządzania tym ryzykiem.

Podstawy funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym Banku BPS S.A. w roku 2010 wyznaczały:

- Strategia zarządzania ryzykiem operacyjnym (lipiec 2008 – grudzień 2010) – w której określono najistotniejsze cele zarządzania ryzykiem operacyjnym do końca 2010 roku;
- Polityka zarządzania ryzykiem operacyjnym – zawierająca opis struktury organizacyjnej oraz model procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym Banku.

Uczestnicy procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym to:

- Rada Nadzorcza – sprawuje nadzór nad strategią zarządzania ryzykiem operacyjnym Banku oraz prawidłowością funkcjonowania procesu zarządzania tym ryzykiem (poprzez zatwierdzanie dokumentów strategicznych),
- Zarząd Banku – zapewnia zasoby niezbędne do prawidłowej realizacji procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym (organizację struktury, etaty, narzędzia informatyczne) oraz przyjmuje strategie i polityki zarządzania ryzykiem operacyjnym Banku, a także zatwierdza regulaminy organizacyjne i instrukcje,
- Komitet Ryzyka Operacyjnego (KRO) – opiniuje projekty aktów normatywnych odnoszących się do zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz materiały informacyjne na temat ryzyka operacyjnego Banku przekazywane Zarządowi Banku i Radzie Nadzorczej. Komitet dysponuje również kompetencjami decyzyjnymi odnośnie zatwierdzania listy i limitów Kluczowych Wskaźników Ryzyka Operacyjnego (KRI – Key Risk Indicators),
- Biuro Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym – odpowiada za prawidłową realizację procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym. Biuro przygotowuje projekty aktów normatywnych w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz informacje dla Zarządu Banku i Rady Nadzorczej na temat poziomu ryzyka operacyjnego Banku,
- Samodzielne Stanowisko Kontroli Ryzyka – dokonuje kontroli aktów normatywnych regulujących zarządzanie ryzykiem operacyjnym Banku oraz kontroli realizacji procesu zarządzania tym ryzykiem,
- Jednostki i komórki organizacyjne Banku – uczestniczą w procesie ewidencjonowania danych dotyczących zdarzeń operacyjnych oraz dostarczają dane do wyliczania KRI.

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym obejmuje identyfikację, pomiar, limitowanie, monitorowanie, raportowanie oraz redukowanie tego ryzyka i jest realizowany w sposób ciągły.

Ryzyko operacyjne Banku jest identyfikowane ex ante (straty potencjalne), poprzez samoocenę ryzyka oraz ex post (straty rzeczywiste) poprzez rejestrację incydentów i zdarzeń operacyjnych.

Poziom rzeczywistego ryzyka operacyjnego jest mierzony za pomocą Kluczowych Wskaźników Ryzyka Operacyjnego (KRI), przy czym definicje wskaźników podlegają modyfikacjom dokonywanym przez Komitet Ryzyka Operacyjnego, zgodnie ze zmianami profilu ryzyka operacyjnego Banku.

Określono wartości graniczne (limity) poziomów ryzyka operacyjnego: potencjalnego oraz rzeczywistego - wyrażonego za pomocą wartości KRI.

System raportowania poziomu ryzyka operacyjnego obejmuje informację kwartalną dla Zarządu Banku i Rady Nadzorczej na temat narażenia Banku na ryzyko operacyjne.

Informacja ta zawiera:

- analizę strat poniesionych przez Bank z tytułu zrealizowanego ryzyka operacyjnego ze szczególnym uwzględnieniem strat istotnych,
- analizę wartości Kluczowych Wskaźników Ryzyka Operacyjnego,
- analizę wartości Kluczowych Wskaźników Ryzyka Braku Zgodności,
- wartość wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego metodą podstawowego wskaźnika (BIA).

Zarządowi Banku prezentowana jest również bieżąca informacja o istotnych stratach operacyjnych.

Bank stosuje następujące metody ograniczania ryzyka operacyjnego (oraz łagodzenia skutków zrealizowania tego ryzyka):

- modyfikowanie procesów w aspekcie redukcji ryzyka operacyjnego do poziomu akceptowanego,
- przenoszenie odpowiedzialności (outsourcing),
- zabezpieczenia fizyczne,
- zabezpieczenia finansowe (ubezpieczenia).

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym Banku jest wspierany przez system informatyczny AZRO (Risk Operon).

Analogiczne systemy zarządzania ryzykiem operacyjnym wdrażane są w podmiotach zależnych należących do Grupy Kapitałowej Banku BPS S.A.

Ryzyko katastroficzne Grupy zabezpiecza Plan Zachowania Ciągłości Działania oraz struktury awaryjne: Zapasowe Centrum Informatyczne i Lokalizacja Zapasowa.

Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego obliczany jest metodą podstawowego wskaźnika, zgodnie z postanowieniami Uchwały 76/2010 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 10 marca 2010 roku w sprawie zakresu i szczegółowych zasad wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka (z późn. zm.).

Wymóg kapitałowy BIA dla Banku za rok 2010 wyniósł 32 472 tys. zł, natomiast dla Grupy 36 565 tys. zł.

Planuje się, iż począwszy od roku 2013 w Banku BPS S.A. do wyliczenia wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego stosowana będzie metoda zaawansowana AMA, oparta na wewnętrznych modelach statystycznych.

4. Instrumenty kapitałowe w portfelu bankowym

Według stanu na 31 grudnia 2010 roku Grupa Kapitałowa Banku BPS S.A. wykazywała w portfelu bankowym ekspozycje kapitałowe na łączną kwotę 268,5 mln zł.

Tabela 13. Ekspozycje kapitałowe i pozostałe – portfel bankowy (w tys. zł)

Wyszczególnienie	31.12.2010
Notowane kapitałowe papiery wartościowe:	180 630
- emitowane przez podmioty sektora niefinansowego	180 630
Nienotowane kapitałowe papiery wartościowe:	19 297
- emitowane przez inne banki	15 329
- emitowane przez pozostałe podmioty sektora finansowego	2 907
- emitowane przez podmioty sektora niefinansowego	1 061
Notowane inne instrumenty pozostałych podmiotów finansowych *	68 622
Razem	268 549

**/ jednostki uczestnictwa funduszy inwestycyjnych oraz certyfikaty inwestycyjne*

Kapitałowe papiery wartościowe notowane na rynku regulowanym wyceniane są według wartości rynkowej. Skutki zmiany wyceny akcji z portfela dostępnego do sprzedaży odnoszone są na kapitał z aktualizacji wyceny.

Akcje w jednostkach nie notowanych i udziały mniejszościowe wyceniane są metodą praw własności. Wyceny dokonuje się na koniec kolejnego kwartału na podstawie danych sprawozdawczych jednostek za poprzedni kwartał. Skutki zmiany wartości odnosi się na kapitał z aktualizacji wyceny.

Notowane inne instrumenty pozostałych podmiotów sektora finansowego wyceniane są według wartości rynkowej, tj. według wartości godziwej.

Dywidendy z tytułu ekspozycji kapitałowych są wykazywane w rachunku zysków i strat w momencie ustanowienia prawa do otrzymania płatności. Przychody z tytułu dywidend Grupy na koniec 2010 roku wyniosły 14,5 mln zł i w porównaniu do wielkości odnotowanej w 2009 roku były wyższe o 11,9 mln zł.

Według stanu na 31 grudnia 2010 roku Grupa Kapitałowa wykazywała udział w zyskach/stratach netto jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności na kwotę 116 tys. zł.

5. Fundusze własne

Fundusze własne na potrzeby adekwatności kapitałowej wyliczane są w oparciu o postanowienia ustawy Prawo bankowe oraz uchwały nr 381/2008 KNF z dnia 17.12.2008 r. w sprawie pomniejszych funduszy podstawowych, zmienionej uchwałą nr 367/2010 KNF z dnia 12.10.2010 r.

Fundusze własne Grupy Kapitałowej składają się z funduszy podstawowych i funduszy uzupełniających.

Fundusze podstawowe obejmują:

- fundusze zasadnicze rozumiane jako wpłacony i zarejestrowany kapitał zakładowy, kapitał zapasowy oraz kapitały rezerwowe,
- fundusz ogólnego ryzyka na niezidentyfikowane ryzyko działalności bankowej,
- wynik finansowy netto w trakcie zatwierdzania oraz wynik netto bieżącego okresu sprawozdawczego, obliczone zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości, pomniejszone o wszelkie przewidywane obciążenia i dywidendy, w kwotach nie większych niż kwoty zysku zweryfikowane przez biegłych rewidentów, zgodnie z art. 127 pkt. 2c ustawy Prawo Bankowe,

Fundusze podstawowe pomniejszone są o:

- wartości niematerialne i prawne wycenione według wartości bilansowej,
- zaangażowania kapitałowe Banku w instytucje finansowe, instytucje kredytowe, banki krajowe – w wysokości 50 % tych zaangażowań,
- niezrealizowane straty na instrumentach dłużnych i kapitałowych, zaklasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży.

W skład funduszy uzupełniających Grupy wchodzi:

- fundusz z aktualizacji wyceny rzeczowych aktywów trwałych,
- zobowiązania podporządkowane,
- niezrealizowane zyski na instrumentach dłużnych i kapitałowych zaklasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży – w wysokości 80 % ich wartości przed opodatkowaniem podatkiem dochodowym.

Fundusze uzupełniające pomniejszane są o zaangażowania kapitałowe Banku w instytucje finansowe, instytucje kredytowe, banki krajowe – w wysokości 50 % tych zaangażowań.

Tabela 14. Fundusze własne Grupy według stanu na 31.12.2010 r. (w tys. zł)

Wyszczególnienie	31.12.2010	Struktura
Fundusze podstawowe (Tier 1)	413 776	69,2%
Kapitał zakładowy	133 247	22,3%
Kapitał zapasowy	268 592	44,9%
Kapitał rezerwowy	26 674	4,5%
Fundusz ogólnego ryzyka na niezidentyfikowane ryzyko działalności bankowej	11 300	1,9%
Wynik z lat ubiegłych	30 317	5,1%
Wartości niematerialne i prawne wycenione według wartości bilansowej	-34 859	-5,8%
Zaangażowanie kapitałowe	-11 493	-1,9%
Niezrealizowane straty na instrumentach finansowych zakwalifikowanych jako dostępne do sprzedaży	-17 318	-2,9%
Udziały niekontrolujące	7 316	1,2%
Fundusze uzupełniające (Tier 2)	184 313	30,8%
Zobowiązania podporządkowane	186 685	31,2%
Niezrealizowane zyski na instrumentach finansowych zaklasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży	9 121	1,5%
Zaangażowanie kapitałowe	-11 493	-1,9%
RAZEM FUNDUSZE WŁASNE	598 089	100,0%

Na koniec grudnia 2010 roku Grupa Kapitałowa utrzymywała fundusze własne na poziomie 598,1 mln zł, co pozwalało pokryć sumę wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka.

6. Adekwatność kapitałowa

6.1. Regulacyjne wymogi kapitałowe (Filar I NUK)

W zakresie ryzyka kredytowego na potrzeby sprawozdawcze roku 2010 Grupa stosuje metodę standardową (SA), obejmującą wykorzystanie parametrów regulacyjnych wskazanych w Uchwale 76/2010 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 10 marca 2010 roku w sprawie zakresu i szczegółowych zasad wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka (z późn. zm.).

W zakresie ryzyka operacyjnego Grupa wykorzystuje metodę wskaźnika bazowego BIA (Basic Indicator Approach).

W obszarze ryzyka rynkowego Grupa wykorzystuje metody standardowe w zgodzie z wymogami regulacyjnymi KNF.

Na dzień 31 grudnia 2010 r. skala działalności handlowej Banku i Grupy Kapitałowej była znacząca, w związku z czym wyliczane były następujące wymogi kapitałowe:

- ryzyko kredytowe – w tym ryzyko kredytowe instrumentów z księgi bankowej oraz ryzyko kredytowe kontrahenta,

- ryzyko rynkowe – w tym ryzyko walutowe, cen towarów, cen kapitałowych papierów wartościowych, szczególne cen instrumentów dłużnych oraz ryzyko ogólne stóp procentowych,
- ryzyko operacyjne.

Tabela 15. Regulacyjny wymóg kapitałowy (w tys. zł) oraz współczynnik wypłacalności według stanu na 31.12.2010 r.

Wyszczególnienie	Kwota wymogu
Ryzyko kredytowe, w tym:	455 552
- ryzyko kontrahenta	0
Ryzyko rynkowe	0
Ryzyko operacyjne	36 565
Łączny wymóg kapitałowy	492 117
Współczynnik wypłacalności	9,72%

Tabela 16. Kalkulacja wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego według rodzaju ekspozycji na 31.12.2010 r. (w tys. zł)

Wyszczególnienie	Pierwotna wartość ekspozycji	Wartość ekspozycji netto po uwzględnieniu korekt wartości i rezerw	Wartość ekspozycji ważonej ryzykiem	Wymóg kapitałowy
Wymóg kapitałowy razem dla ekspozycji bilansowych	16 121 229	16 012 438	5 519 463	441 557
Wymóg kapitałowy razem dla ekspozycji pozabilansowych	1 904 329	1 904 316	174 934	13 995
Razem wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego	18 025 558	17 916 754	5 694 397	455 552

Tabela 17. Kalkulacja wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego według klas ekspozycji na 31.12.2010 r. (w tys. zł)

Klasa ekspozycji	Pierwotna wartość ekspozycji	Podział ekspozycji przez współczynniki konwersji ekspozycji pozabilansowych				Wartość ekspozycji po uwzględnieniu współczynnika konwersji ekspozycji pozabilansowych	Wartość ekspozycji ważonej ryzykiem	Wymóg kapitałowy razem dla ryzyka kredytowego
		0%	20%	50%	100%			
Ekspozycje wobec rządów lub banków centralnych	8 719 530	0	0	0	0	8 719 530	0	0
Ekspozycje wobec jednostek samorządu terytorialnego lub władz lokalnych	399 714	10 923	220	3 302	0	387 742	77 548	6 204
Ekspozycje wobec organów administracji i podmiotów nieprowadzących działaln. gospod.	20 655	736	463	13	0	18 474	18 474	1 478
Ekspozycje wobec instytucji	2 132 668	222 043	795 440	125 356	103	1 218 672	417 468	33 397
Ekspozycje wobec przedsiębiorców	3 614 391	361 826	103 866	17 965	7 524	3 142 222	3 142 222	251 378
Ekspozycje detaliczne	2 107 571	164 313	28 039	51 932	1 981	1 863 034	1 397 276	111 782
Ekspozycje zabezpieczone na nieruchomościach	254 564	0	3 369	3 528	743	249 116	87 191	6 975
Ekspozycje przeterminowane	158 380	0	1	3	0	78 655	100 207	8 017
Ekspozycje z tytułu jednostek uczestnictwa w instytucjach zbiorowego inwestowania	68 622	0	0	0	0	68 622	68 622	5 490
Inne ekspozycje	549 463	0	0	0	0	549 463	385 389	30 831
RAZEM	18 025 558	759 841	931 398	202 099	10 351	16 295 530	5 694 397	455 552

Tabela 18. Kalkulacja wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego według wagi ryzyka kontrahenta na 31.12.2010 r. (w tys. zł)

Waga ryzyka	Pierwotna wartość ekspozycji	Podział ekspozycji przez współczynniki konwersji ekspozycji pozabilansowych				Wartość ekspozycji po uwzględnieniu współczynnika konwersji ekspozycji pozabilansowych	Wartość ekspozycji ważonej ryzykiem	Wymóg kapitałowy razem dla ryzyka kredytowego
		0%	20%	50%	100%			
0%	8 978 517	0	0	0	0	8 978 517	0	0
20%	910 702	10 923	220	3 302	0	898 730	179 746	14 380
35%	254 564	0	3 369	3 528	743	249 116	87 191	6 975
50%	1 508 996	222 043	795 440	125 356	103	595 000	297 500	23 800
75%	2 114 418	164 313	28 039	51 932	1 981	1 863 778	1 397 834	111 827
100%	4 214 799	362 562	104 329	17 978	7 524	3 666 913	3 666 913	293 353
150%	43 562	0	1	3	0	43 476	65 213	5 217
RAZEM	18 025 558	759 841	931 398	202 099	10 351	16 295 530	5 694 397	455 552

6.2. Kapitał wewnętrzny (Filar II NUK)

Grupa Kapitałowa wyznacza kapitał wewnętrzny, zgodnie z uchwałą nr 383/2008 KNF z dnia 17.12.2008 r., w oparciu o wewnętrzną Instrukcję funkcjonowania procesu oceny adekwatności poziomu kapitału wewnętrznego (ICAAP). Kapitał wewnętrzny to szacowana kwota kapitału, niezbędna do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka, występujących w działalności Grupy Kapitałowej oraz wpływu zmian otoczenia gospodarczego, uwzględniająca przewidywany poziom ryzyka.

W procesie oceny istotności wpływu poszczególnych rodzajów ryzyka na działalność Grupy Kapitałowej oceniane są następujące rodzaje ryzyka: kredytowe, stopy procentowej w księdze bankowej, operacyjne, koncentracji, walutowe, rynkowe w księdze handlowej, płynności, cyklu gospodarczego, wyniku finansowego, kapitałowe, strategiczne, utraty reputacji, modeli, transferowe, kraju, rezydualne, prawne oraz systemów informatycznych.

Dla ryzyk ocenionych jako istotne wyznaczony zostaje kapitał wewnętrzny. Przy wyliczeniu kapitału wewnętrznego Grupa Kapitałowa przyjmuje średnią ważoną wartość z dwóch metod:

- oddolnej, stanowiącej sumę wartości kapitału wewnętrznego alokowanego na poszczególne ryzyka istotne,
- odgórnej (EAR), wyznaczającej kapitał, który zainwestowany po stopie wolnej od ryzyka pokryje potencjalny spadek zysków.

Tabela 19. Kapitał wewnętrzny według stanu na 31.12.2010 r. (w tys. zł)

Wyszczególnienie	Kwota wymogu
Ryzyko kredytowe	455 552
Ryzyko operacyjne	36 565
Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej	36 346
Ryzyko rynkowe	838
Ryzyko kapitałowe	5 769
Ryzyko cyklu gospodarczego	0
Ryzyko modeli	2 663
Ryzyko utraty reputacji	0
Kapitał wewnętrzny metoda oddolna	537 733
Kapitał wewnętrzny metoda odgórna	628 576
Kapitał wewnętrzny razem	564 986
Relacja kapitału wewnętrznego do funduszy własnych	94,5%

W 2010 r. Grupa kapitałowa Banku BPS S.A. spełniała wymogi regulacyjne w zakresie adekwatności kapitałowej.

